

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צב.

מסורת הש"ס

(א) (לעיל פה:); (ב) (לשחתי
 וכו'), (ג) (שבת יג. וש"נ),
 (ד) (לעיל לד. וש"נ),
 (ה) מעשרות פ"ב (מ"ז),
 (ו) (דברים כג.), (ז) צ"ל שבו,
 (ח) צ"ל מדרבנן, (ט) קמ"ל
 ולא קאי כצ"ל ר"ת, י' (צ"ל
 כלום).

הגהות הב"ח

(א) גם קמיה דרז כהנא
אמר לי דלמא בעושינ
בסעודתן דעבדו ואכלו
ורב אפי"ה נישא:

הגות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ח"ק ל"ל
 כ"י. נ"ב אבל הרא"ש
 מפרש להיפך וכשיטתו
 שפסק בטולתו מהמזים
 וביד הר"ף ורמב"ם
 שהם: וכן מומרי דרב
 אפי' [ב] חוס' ד"ה וז'
 שלא יזהר כ"י. נ"ב דלא
 כרש"י ד"ה לנדיה. טור:

והסכל כעושה מעשה דמי. ואפי' אכל לא אכל: כשיאמר שורקם מתיבן אכל אחת והולכין: עד שפסק שורקם. זה גבה: **בזבזין** ואפי' בזבזו. ואפי' יוסר על שדרו. לקמן יליף מכנספס' בשכירתו שמוקר נפש עליו לעלות באילן או בנחמץ סכנה: ויהא סומם **הספס** כפניו. שימנעו לשוכרו למלאכתו: **גב' אבל מלמדו.** ואמרין לו דרך עצה הוגנת: לא שדרו אלא לנזור אשכול אחד. דרוב לאתו אפי'. פ"ק א"ם ל"ה שדרו אפי'. וה"ק: פועל אכול קיום שהיה לבדה ואין עוד ואפי' היא שזה דיני ואחא רבי אלעזר למימר בין שהיה לבדה בין ששדרו לה ולחברותיה אם שזה יתיר על שדרו לא יאכלנה וסבר דבין יתיר למימר יוסר על שדרו מותר הוא לאכול אם שמר יוס הוא אבל שדרו להקשות לבדה לית להו דרב אפי' לא **בדר.** שדרו לכל היום מותר לדרוב לאשכול ראשון שזרז משום אכילה למיבז לנלוו על בעל הבית. דנימא ליה הב גירשא והדר אכל דאי היבז מו לא אכל והמורה המירה לאכול: **אבל הכא דליכא לקיומי לבסוף.** אימור לא יחסרה לו תורה אלא א"ר נתן: **מגילה ספרים.** מגילה טמונה לפי שאסור לכתוב הלכות וכספיה שומע דבר מידו ויהא לשוכמו היה כותבו ומסור משום ש: **בבבא כל אדם.** ואפי' איני שפיר: **א"ר** לית ליה דאפי'. דהא אכול פועל קמיו ורבנן בתראי אית לבו דאמר וה"ק ותמסין ממירין לא יוסר על שדרו דהא לאו שמר נמי אפי': משלו הוא אכול. תוספתא שדר הוא שהוסר לו: מורה: או משל שמים. במתנת גמילות חסדים שאר מתנות עניים: טעו. אפילתי לאשתי ונתן: **יהיבין להו.** כי היכי דבדיו וציון שדרו לכל מי שילעה לידיה וזי ליה רחמנא. בזהקא וכל וזן דלא מטא לידיה לא וזי ליה דליחבה ואשתי וציון: **אכל בוזא.** בתמייה. ויהא חספת מרובה על העקר: **דבר סבר משלו** הוא אכול. והעקר לא יאכל יתיר על שדרו דאין תוספתא מרובה על השיקר: **ומר סבר משל שמים** הוא אכול. וחי ליה רחמנא: **אפילו כנספס.** בדבר שאתה מוסר נפשך עליו לעלות בכבש ובעלות באילן דמוקר נפשו למיתה והיי"ו שפיר: **גיר.** שאסור בעינים: **משום כך** לא פריעין גזירה שבור סחור לכרמא לא חקרב. לעומר קנאס הוא דאקסויה שימנע עצמו מלהשכיר לענבים: **אך נאביז לה.** גמרא קרא דפועל ולעולם י"רבנן היא וקרא אקסמכתא בעלמא: **לקטום.** לייבשן כשדה לעשות קציעות: הי

וּמִהֶלֶךְ כְּעֹשֶׂה מַעֲשֵׂה דָמִי: וּבְחִמּוֹר כִּשְׁדָּה
פּוֹרְקָת: כִּשְׁדָּה פּוֹרְקָת מֵהִיכָן אָכְלָה אִימָא
יָעִיד שְׂתָהָא פּוֹרְקָת תִּינָא לְהָא דְתַנּוּ רַבְנָן
בְּחִמּוֹר וְגַמְלָא אוֹכְלִים מִמֶּשְׁאֵי שְׁעַל גְּבִיָּהּ
וּבִלְבָב שְׁלֵא יָשׁוּל בִּידוֹ וַיֹּאבִילֵם: **מִתְנִי:** יֹאכֵל
פּוֹעֵל קִישׁוֹת אִפִּילוּ בְּדִינָה כּוֹתֶבֶת וַאֲפִילוּ
בְּדִינָה ר' אֱלֵעָזָר חֲסִמָא אָמַר לֹא יֹאכֵל פּוֹעֵל
בְּגִיד עַל שֹׁכְרוֹ וְחַכְמִים יִמְתִּירֵהוּ יֵאָבֵל מִלְּמַדִּין
אֵת הָאָדָם שֶׁלֹּא יֵיָאָר רַעְתָּבָן וִיהָא סוּתָם אֵת
הַפֶּתַח בִּנְיִינָה: **גַּמ'** חֲכָמִים הֵינּוּ תָנָא קָמָא
אִימָא בִּנְיִינָהוּ אֲבָל מִלְּמַדִּין לֹתְנָא קָמָא לִית
לֵיהּ מִלְּמַדִּין לְרַבְּנָן אֵית לְהוּ מִלְּמַדִּין אִיבַעֲיָת
אִימָא אִימָא בִּנְיִינָהוּ יִדְּב אָסִי דֹאמֵר רַב אָסִי
אִפִּילוּ לֹא שֹׁכְרוֹ אֲלֵא לְבַצּוֹר אֲשִׁכּוֹל אֶחָד
אוֹכֵלוֹ וְאָמַר רַב אָסִי אִפִּילוּ לֹא בִצָּר אֲלֵא
אֲשִׁכּוֹל אֶחָד אוֹכֵלוֹ וְצָרִיבָא דְאִי אֲשִׁמְעִין דָּךְ
קָמִיתָא מִשּׁוּם דְּלֹא אִימָא לְמִיתָב לְכִלּוֹי שֶׁל
בַּעַל הַבַּיִת אֲבָל הֵיכָא דִּאימָא לְמִיתָב לְכִלּוֹי
שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אִימָא יִלְתִּיב בְּרִישָׁא וְהָדָר
יִכּוֹל וְאִי אֲשִׁמְעִין בָּהּ אֲפִישָׁר לְקוּיָא
לְבַצּוֹר אֲבָל הֵיכָא דְלֹא אֲפִישָׁר לְקוּיָא לְבַצּוֹר
אִימָא לֹא צָרִיבָא אִיבַעֲיָת אִימָא אִימָא בִּנְיִינָהוּ
יִדְּב דֹאמֵר רַב מִצָּתִי מְגִילַת סְתָרִים בִּי רַב
חֵיָא וְכָתוּב בָּהּ אִיסִּין בֶּן יְהוֹדָה אָמַר יִכִּי
תִּבָּא בְּכֶרֶם רֶעֶךְ בְּבִיאַת כָּל אָדָם הַכְּתוּב
מְדַבֵּר וְאָמַר רַב לֹא שִׁבְק אִיסִּין חֵי לְכָל בְּרִיה
וְאָמַר רַב אֲשִׁי אֲמִירְתָּה לְשִׁמְעָתָא קָמִיה
יִדְּב כִּהְנָא ⁽⁶⁾ דְּלֵמָא בְּעוּשִׁין בְּסַעֲדוֹתָם
יִדְּבָרְכוּ וְאָכְלוּ אָמַר לִי אִפִּילוּ הֵכָּי נִיחָא לִיה
לְאִינִישׁ לֹאֹגֵר אֲגוּרִי וְנִיטְפָה לְפִרְדִּיסֶיהּ וְלֹא
נִיתִין כּוֹלִי עֲלָמָא וְאָכְלוּ לִיה אִיבַעֲיָת לְהוּ פּוֹעֵל
מִשְׁלֹה הוּא אוֹכֵל אֲוֵל יִמְשֵׁל שְׁמִים הוּא אוֹכֵל
לְמָאִי נִפְקָא מִינֵה דֹאמֵר תַּנּוּ לֹאשְׁתִּי וּבְנִי אִי
אֲאִמְרַת מִשְׁלֹה הוּא אוֹכֵל יִהְיִין לְהוּ אֲלֵא אִי
אֲאִמְרַת מִשְׁלֹה שְׁמִים הוּא אוֹכֵל לְדִידִיה וְכִי לִיה
דְּרַחֲמָנָא לֹאשְׁתּוֹ וּבְנִיו לֹא וְכִי לְהוּ דְּרַחֲמָנָא מָאִי
תָּא שְׁמַע אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוֹת וַאֲפִילוּ בְּדִינָה
כּוֹתֶבֶת וַאֲפִילוּ בְּדִינָה אִי אֲמַרַת מִשְׁלֹה הוּא
אוֹכֵל אֲוִגִיד בְּדִנְקָא אֲכִיל בּוּזָא וְאֲלֵא מָאִי
מִשְׁלֹה שְׁמִים הוּא אוֹכֵל סוֹף סוֹף אֲוִגִיד בְּדִנְקָא
אֲכִיל בּוּזָא אֲלֵא מָאִי אֵית לָךְ לְמִיָּה דְּרַחֲמָנָא
וְכִי לִיה הֵכָא נָמִי דְּרַחֲמָנָא וְכִי לִיה תָּא שְׁמַע
ר' אֱלֵעָזָר חֲסִמָא אָמַר לֹא יֹאכֵל פּוֹעֵל יוֹתֵר
עַל שֹׁכְרוֹ וְחַכְמִים מְתִירִין מָאִי לֹא בָּהּ

ורקת. דסדרי'א שאינה זאכט אלס
זינה אבנל כשאיה רזחש שהגפן עליה
דעמחא דחסימה ללא משום דחזיא
קלי אמתיה כשבת אברה דמן דירן
זאכט אלס מילתא בחסי נפשיה הוא:
איבעית אימא רבי איבא
ביניהו. דח"ק שמומר
פועל ית ליה דרב ואע"ז דליקין מ"מ
יהודה איירי בעשין כשעומדן מ"מ
לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת
בעל הבית עושין: **ואי** אמרת מש"ז
הוא **איבא** יתיבין אהו. דמסעה
שכרוהו רבי כלילי התנה עמו ולי
משל שמים הוא זאכט לא יתיבין להו
והוא שלא זיכה לו הכתוב אלס מה שהוא
לעס זאכט ואין לו כח ל"ן (כולם):
בן נמצא בחסדים ישינים וכן נראה
כגורם לא בבגנשך כפני. ואי
ללא כנפשו הוו מרדו כי"ע דלאול
ייתר מדרי שכרו דרחמנא זכא ליה
ולא גרפי דכולי עלמא משלו הוא
זאכט דהא כ"ס דאי משל שמים הוא
זאול דהא חליי לו יתר מדרי שכרו
ואי לא כנפשו יש ליתר מדריה
משום דמעיקרא הוה געי למיפשת
מח"ק דמשל שמים הוא זאכט דהא
לו וחור ופושט מחסדי חסמים דכדרי
השל שמים ח"ו ודכ"ר ת"ק נמי סבר
אם דין ח"ק לחסמים ליכא אלס
דאמרן לעיל ויהודה אומר לעולם
אימא ק"ך משלו הוא זאכט כמו שדמיו
למעלה: **ואי** אמרת מש"ז הוא
איבא אמאי אין שושעין א"ו. וה"ל
דמאי פריך דא כיין דהוא איני יכול
לזכול הוה ליה כחולה שאינו יכול
לימן להס וי"ל דלא דמי לחולה דחולה
אינו חסב לפירות שגפניו ולהכי זכר
זכר ליה רחמנא אבנל נזיר דתאב זכר
זכר כשארי פועל הוא אלס מצי
משל שמים הוא זאכט אי"כ אמאי
נקט נזיר וי"ל דאורחא דמילתא נקט
שמיירי רגיל לומר קן לפי שאינו
זאול: **השובר** רגיל להפועל
קצרות א"ו ב"ו. תימה דאם היה רוצה
לזכול קן בלא קנייה הייתה נגמרה
מלאכתו ולא היה ככלל דייש ובשכיל
שחשב א"ו ככלל דייש וי"ל דהא
מייירי במקום שנגמרה א"ו לקצת
תחלים דהשחא בלא מחשבה אלס
בסתמא הו דבר שלא נגמרה מלאכתו
למעשר ועוד דין הוא שזיכיל פועל
ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה
זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין
שזכיל פטור:

על שכרו וחכמים מתירין מאי לאו בהא
קמפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי
עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפוך קמפלגי מר סבר כנפוך בדבר
שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפוך מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם
חסמת פטור תא שמע: נזיר שאמר תנו ^א(לאשתו ובניו) אין שומעין לו ואי
אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו הרי ^במשום כך לא אמרין
נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל שאמר תנו לאשתי ובני
אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו מאי פועל נזיר והתניא פועל ^גמידי
גבי הדדי תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כליך לא תתן
וכי תימא תני נזיר אי הכי משום אל כליך לא תתן משום כך לא אמרין נזירא הוא אית הכי
נמי ואידי דתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע ^דהשוכר את הפועל לקצות בתאנים
הרי

עין משפט
נר מצוה

פס' א ב מ"י ס"ג מהל' שפירות הל' א סמב לארץ קפד טושי"ע ח"מ ס"י שלם סעיף א:
פס' ג ד ה מ"י סס ס"יב הל' יא סמב טשין לא טושי"ע ח"מ ס"י שלם סעיף א:
 :א

פיה וזשט צהג"ה:
פרחטימימישטע ה"ה
יגדענשטע שט
פעף טה:

תורה אור השלם

וְכִי תֵבֵא בְכֶרֶם רֵעֶךָ
וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים בְּנִפְשֶׁךָ
שֹׁבְעֶךָ וְאֵל בְּלִיָּה לֹא
תִתֵּן: דְּבָרִים כֵּן כֵּה

מוסף רש"י

אף פועל אם חסמת.
קצת דמיס שלא לאכול או
בזוקה, פטור. מלאו דלא
תחסיס (לעיל פח).